

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר חברת מרכז סליקה בנקאי

בע"מ בין:

בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק

המזרחי טפחות בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, מרכז סליקה

בנקאי בע"מ

לפניי בקשת פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק" או "חוק ההגבלים העסקיים") להסדר שצדדים לו בנק הפועלים בע"מ ("בנק הפועלים"), בנק לאומי לישראל בע"מ ("בנק לאומי"), בנק דיסקונט בע"מ ("בנק דיסקונט"), בנק מזרחי טפחות בע"מ ("בנק מזרחי") והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ("בנק הבינלאומי"), שעניינו בעלות משותפת במרכז סליקה בנקאי בע"מ ("מס"ב"). בקשה זו הנה בקשת הפטור החמישית בנושא זה. הפטור המקורי ניתן ביום 20 ביוני 2002 לתקופה של שנתיים¹ ומאז ניתנו מספר פטורים נוספים, כאשר האחרון שבהם ניתן ביום 20 במרץ 2013, ותוקפו פג היום.²

הצדדים להסדר מחזיקים במשותף במס"ב, בהתאם למפורט להלן: בנק הפועלים, בנק לאומי ובנק דיסקונט מחזיקים כל אחד ב-25% ממניות מס"ב, ובנק המזרחי והבנק הבינלאומי מחזיקים כל אחד ב-12.5% ממניות מס"ב. לפי תקנות ההתאגדות של מס"ב, כל מי שמחזיק ב-10% ממניותיה רשאי למנות חבר אחד בדירקטוריון. עם זאת, בתאריך 6 בדצמבר 2012, בנק מזרחי הודיע כי מניותיו במס"ב מוחזקות על ידי נאמן והוא אינו ממנה חבר מטעמו לדירקטוריון מס"ב.

מס"ב היא חברת שירותים משותפת העוסקת בסליקת חיובים וזיכויים בין הבנקים ולקוחותיהם, מתן שירותי מיתוג למאגרי מידע, שירותי העברת עמיתים בין קופות גמל ושירותי העברת ממסרים. תנאי הרישיון של מס"ב מסמיכים אותה לספק שירותים לתאגידים בנקאיים,³ אולם היא מספקת שירותים גם לגופים חוץ בנקאיים, אגב חשבונותיהם בבנק. בכלל זה, עוסקת מס"ב בסליקת חיובים וזיכויים על פי הרשאה בעבור ארגונים שונים, המבקשים לזכות או לחייב מספר חשבונות בנקאיים בפעימה אחת. על גבי הפלטפורמה האינטרנטית של מס"ב מתאפשר, לדוגמה, תשלום משכורות לעובדים על ידי מעסיקים, העברת תשלומים ממעסיקים לקופות גמל וקרנות השתלמות של העובדים,⁴ זיכוי ספקים על ידי חברות וחיוב לקוחות על פי הרשאה (הוראות קבע).

¹ החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר בעניין מרכז סליקה בנקאי בע"מ בין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; 2002 הגבלים עסקיים 3014681.

² החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר בעניין מרכז סליקה בנקאי בע"מ בין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; 2013 הגבלים עסקיים 500368.

³ סעיף 23 לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981.

⁴ יצוין כי בפברואר 2016 נכנס לתוקף תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (תשלומים לקופת גמל), תשע"ד 2014, המכתיב למעסיקים פורמט אחיד להעברת מידע בעת סליקת זיכויים לעמיתים בקופות גמל, (להלן: "התקנות", זמין ב-<http://mof.gov.il/hon/Consumer-Information/Pages/GemelReportingChanges.aspx>). בשלב זה, התקנות חלות רק על מעסיקים עם למעלה מ-

תחומי עיסוקה של מס"ב והשפעת פעילותה על התחרות פורטו בהרחבה בהחלטה בדבר מתן פטור בתנאים מיום 22 במאי 2012 ("החלטת הפטור").⁵

בהחלטת הפטור נקבעו תנאים שנועדו להתמודד עם החששות התחרותיים העולים מפעילות מס"ב, הן במישור התחרות שבין הבנקים המחזיקים בה, שהם חמשת הבנקים הגדולים בישראל, והן במישור התחרות בינם לבין מתחריהם, אשר אינם בעלי מניות במס"ב ושנוקקים לשירותים הייחודיים אותם היא מספקת. בין היתר, נקבעו תנאים התנהגותיים, שמחייבים את מס"ב לספק שירותים גם לגופים שאינם מחזיקים בה, ובתנאים זהים לאלו של בעלי מניותיה.

החששות שעולים ממבנה הבעלות במס"ב, כחברת שירותים משותפת המוחזקת על ידי חלק ממקבלי השירותים בלבד, הם משמעותיים. כאמור, בהחלטות הקודמות ניתן לחששות אלו מענה בצורה של תנאים התנהגותיים. אולם, לאור ייחודיות השירות שמספקת מס"ב, ומאחר שתנאים אלו נחותים לעומת תנאים מבניים, שקלתי להתנות הפעם את מתן הפטור גם בתנאים מבניים, הנוגעים למבנה האחזקות במס"ב.

יחד עם זאת, בימים אלו יושבות על המדוכה מספר ועדות ממשלתיות הדנות בדרכים להגברת התחרות בענף הבנקאות, ובין היתר, בהסדרת תחום מערכות התשלומים בישראל ותנאי הגישה אליהן. רשות ההגבלים העסקיים נוטלת חלק פעיל בוועדות אלו, ואני סבור כי דרך המלך לאסדרת התחומים הרלוונטיים להחלטה זו עוברת בהן. כך, מטעמים דומים לאלו שצוינו לעיל, המליצה לאחרונה הוועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים והפיננסיים הנפוצים בישראל ("ועדת שטרום")⁶, כי מבנה הבעלות על מערכת אשראית של חברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ (חברת שירותים משותפת המצויה אף היא בבעלות הבנקים הגדולים בלבד) ישתנה, כך שכל מוסד פיננסי רלוונטי יוכל להיות בעל מניות בחברה, באופן שיבטיח ייצוג ראוי לסוגים שונים של מוסדות פיננסיים שיעשו שימוש במערכת וימנע פגיעה בהם. כמו כן, הומלץ בדו"ח הביניים של ועדת שטרום על הפרדת תשתיות מערכות ה-ATM, אשראית ומס"ב ועל הצורך לקבוע כללי גישה ברורים, שוויוניים ומבוססי סיכון לכל סוגי המשתמשים במערכות התשלומים (לרבות המשתמשים במערכות מס"ב), בין אם מדובר בגופים בנקאיים ובין אם מדובר בגופים חוץ בנקאיים.

100 עובדים, אך חן צפויות לחול בהדרגה גם על מעסיקים עם מספר עובדים נמוך יותר. בעת בחינת בקשת הפטור מס"ב הביעה דעתה בפניי כי אין בכוונתה, בשלב זה, להתאים את מערכתיה לפורמט הנדרש על פי התקנות כאמור, ובכוונתה להמשיך לספק שירותים בתחום זה רק למעסיקים שרשאים להמשיך לפעול בפורמט הנתונים הישן. לפיכך, אני נדרש במסגרת החלטה זו להשפעת השינוי באופן הדיווח על פעילות מס"ב ועל התחרות, ככל שקיימים הבדלים כאלו.

⁵ החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר בעניין מרכז סליקה בנקאי בע"מ בין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; 2012 הגבלים עסקיים 5001954.

⁶ ראו סעיף א' להמלצות הביניים של הוועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים והפיננסיים הנפוצים בישראל (14.12.2015) זמין ב-<http://mof.gov.il/Committees/Pages/competitivenessCommittee.asp>.

על מנת לאפשר לעבודה הממשלתית בתחום זה להבשיל, החלטתי לבסוף להעניק פטור מאישור הסדר כובל לפעילותה של מס"ב, לתקופה קצרה של 18 חודשים, ובכפוף לתנאים דומים לאלו הקיימים כיום. בתום תקופה זו, בכוונתי לשוב ולבחון את פעילותה של מס"ב, בשים לב לשינויים שיחולו בתחום הפיננסי בכלל ובאסדרת תחום מערכות התשלומים בפרט.

סוף דבר

מכל האמור לעיל ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק התגבלים העסקיים ולתת את הפטור למשך 18 חודשים מהיום ובכפוף לתנאים שלהלן:

הגדרות

בתנאים אלה יהיו למונחים הבאים הפירוש המופיע לצדם להלן:

"בנק בינלאומי" -	בנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ כל אדם השולט בו וכל תאגיד הנשלט על ידי מי מהם ;
"בנק דיסקונט" -	בנק דיסקונט בע"מ כל אדם השולט בו וכל תאגיד הנשלט על ידי מי מהם ;
"בנק הפועלים" -	בנק הפועלים בע"מ כל אדם השולט בו וכל תאגיד הנשלט על ידי מי מהם ;
"בנק המזרחי" -	בנק מזרחי טפחות בע"מ כל אדם השולט בו וכל תאגיד הנשלט על ידי מי מהם ;
"בנק לאומי" -	בנק לאומי לישראל בע"מ כל אדם השולט בו וכל תאגיד הנשלט על ידי מי מהם ;
"גוף מנהל"; "קופה מעבירה"; "קופה מקבלת"; להלן ביחד גם "קופת גמל" – כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), תשס"ח-2008	
"הבנקים" -	אחד או יותר מאלה: בנק בינלאומי, בנק דיסקונט, בנק הפועלים, בנק מזרחי, בנק לאומי ;
"המסלקה" -	המסלקה הבין-בנקאית שליד בנק ישראל ;
"מסב" -	מרכז סליקה בנקאי בע"מ וכל תאגיד הנשלט על ידה ;
"נושא משרה/דירקטור" - כהגדרתו של מונח זה בחוק החברות, התשנ"ט-1999 ;	

"סליקת חיובים וזיכויים" - סליקת זיכויים וסליקת חיובים על פי הרשאה בין חברי המסלקה ולקוחותיהם של חברי מסלקה אחרים, המועברים על ידי חברי המסלקה (במישרין או באמצעות לקוחותיהם), לשם חיוב או זיכוי של חשבוניות אחרים המתנהלים אצל חברי מסלקה אחרים, ובכלל זה גם החזרת חיובים שלא כובדו; סליקת זיכויים של עמיתים בקופות גמל; שירותי הפצת אישורי חברי המסלקה לבקשות לחיובים על פי הרשאה.

"שירותי העברת ממסרים" - שירותי העברת ממסרים על ידי לקוחות חברי המסלקה לחברי המסלקה, ומן חברי המסלקה ללקוחות, לרבות העברת מסרים ונתונים למנויים לשירות ובינם לבין עצמם במערכת תיבת דואר מאובטחת;

"שירותי העברת עמיתים" - שירותי טיפול בסליקת כספים וקבצי מידע במסגרת מעבר עמיתים בין קופות גמל.

"שירותי מיתוג למאגרי מידע" - שירותי גישה באמצעים אלקטרוניים למאגרי המידע האלה, המתנהלים על פי דין: מאגרי מרשם האוכלוסין, מאגר משרד התחבורה - רשות הרישוי, מאגר רשם החברות ומאגר משרד הבטחון;

"שליטה" - כהגדרתה בכללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות), התשס"ו-2006;

"תאגיד בנקאי" - כהגדרתו של מונח זה בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, וכן בנק ישראל ובנק הדואר;

"תחומי הפעילות" - סליקת חיובים וזיכויים, שירותי מיתוג למאגרי מידע, שירותי העברת עמיתים ושירותי העברת ממסרים, כהגדרתם לעיל;

למונחים אחרים שבתנאים אלה תהא המשמעות הנודעת להם בכללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות), התשס"ו-2006.

הבעלות במסב

1. כל עוד מסב מוחזקת על ידי יותר מאחד הבנקים או כל עוד יותר מאחד הבנקים מחזיק זכות שליטה במסב - מסב תעסוק בתחומי הפעילות כהגדרתם לעיל ובהם בלבד, והיא תעשה כן בהתאם לתנאים אלה.

2. מסב לא תחלק רווחים או תקבולים או הטבות מכל סוג שהוא לבנקים או למי שמחזיק זכות שליטה בה. מבלי לפגוע בכלליות האמור לעיל, מסב לא תעניק לבנקים או למי שמחזיק זכות שליטה בה דיבידנד, דמי ניהול, ריבית בגין החזר הלוואה בשיעור העולה על הריבית המקובלת במשק לעסקה הרלבנטית או כל הטבה אחרת, במישרין או בעקיפין וכן, לא תעניק הנחה אשר הנהנים ממנה יהיו בפועל רק הבנקים או מי שמחזיק זכות שליטה בה.

3. מסב לא תעניק לדירקטורים שהם תאגידים המכהנים בה כל שכר או כל טובת הנאה אחרת, בקשר לתפקידם כדירקטורים.
4. הבנקים לא ימנו לדירקטוריון מסב אדם שהנו בעל עניין בבנק ו/או חבר הנהלת הבנק ו/או נושא משרה בתחומי המסחר, החשבות ו/או הקמעונאות בבנק.
5. הבנקים לא יעבירו ביניהם במישרין או בעקיפין, לרבות באמצעות נציגיהם במסב, כל מידע שהעברתו עלולה לגרוע מן התחרות ביניהם, בפועל או בכוח.
6. מבלי לגרוע מכלליות האמור, לא יועבר בין הבנקים, לרבות באמצעות נציגיהם במסב, מידע הכולל פרטים הנוגעים לתכניות עסקיות כלליות או פרטניות של הבנקים, בין בעבר ובין בעתיד; מידע הנוגע לעלויות, לתמחור ולמחירים הנגבים על ידי הבנקים או משולמים על ידי הבנקים; מידע בדבר מאפייני שירותים בנקאיים ואחרים שמעניקים הבנקים; בסיסי נתונים שבידי הבנקים; מידע על לקוחות של הבנקים; מידע בדבר הפוזיציות הפיננסיות של הבנקים; או מידע על תנאי אשראי או התקשרויות בעבר או בעתיד, למעט מידע כאמור שהיה לנחלת הרבים.
7. המגעים בין נציגי הבנקים במסגרת מסב יעשו באופן המצמצם כל חשש להפחתת התחרות בכוח או בפועל בין הבנקים, כולם או מקצתם; בכלל זה, מגעים בין הבנקים במסגרת מסב ייערכו בין בעלי התפקידים ההכרחיים לשם תפעולה השוטף של מסב בלבד ולשם כך בלבד.
8. כל ההחלטות המהותיות של הבנקים הנוגעות למסב, וההחלטות של מוסדות הניהול של מסב (דירקטוריון, ועדת דירקטורים, אסיפה כללית), יתועדו בכתב טרם או בעת עשייתן כך שכל החלטה תישמר ותומצא לממונה מיד בסמוך לדרישה מטעמו בעניין זה; מבלי לגרוע מכלליות האמור, יתועד פרוטוקול מלא מכל פגישה בין הבנקים בקשר למסב, כולם או מקצתם.
9. אדם שמונה כדירקטור במסב וכן, מנכ"ל מסב ומנכ"ל כל אחד מהבנקים יחתום טרם תחילת ביצוע תפקידו על כתב התחייבות בנוסח המצורף לתנאים אלה כנספח א'. כתב ההתחייבות יועבר לרשות ההגבלים העסקיים 30 יום לאחר חתימתו. לעניין סעיף זה: "הבנקים" - בנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, בנק הפועלים בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ;
10. מובהר בזאת כי אין באמור בתנאים אלה כדי למנוע ממנהלו הכללי של בנק להתעדכן באשר לפעולותיו של הדירקטור הפועל מטעמו במסב.

11. הבנקים ומסב יבצעו כל פעולה הנדרשת כדי לאפשר לכל חבר מסלקה וללקוחותיו, גישה לשירותי סליקת חיובים וזיכויים ושירותי העברת ממסרים המסופקים על ידי מסב. הגישה תינתן בתנאים שאינם גרועים מהתנאים שמעניקה מסב לבנקים.

12. העמלות בגין שירותי סליקת חיובים וזיכויים ושירותי העברת ממסרים שתגבה מסב מכל מקבל שירותים אלה תהיינה זהות לכל מקבלי השירותים אלא אם כן קיים הבדל בעלויות השירות הנובעות ממתן השירות וככל שההבדל במחיר ינבע באופן ישיר מההבדל בעלויות האמורות בלבד.

שירותי מיתוג למאגרי מידע

13. הבנקים ומסב יבצעו כל פעולה הנדרשת כדי לאפשר גישה לשירותי מיתוג למאגרי מידע המסופקים על ידי מסב, לכל מי שרשאי לגשת למאגרים אלו על פי דין. הגישה תינתן בתנאים שאינם גרועים מהתנאים שמעניקה מסב לבנקים.

14. העמלות בגין שירותי מיתוג למאגרי מידע שתגבה מסב מכל מקבל שירותים אלה תהיינה זהות לכל מקבלי השירותים אלא אם כן קיים הבדל בעלויות השירות הנובעות ממתן השירות וככל שההבדל במחיר ינבע באופן ישיר מההבדל בעלויות האמורות בלבד.

שירותי העברת עמיתים

15. הבנקים ומסב יבצעו כל פעולה הנדרשת כדי לאפשר לכל קופת גמל גישה לשירותי העברת עמיתים המסופקים על ידי מסב. הגישה תינתן בתנאים שאינם גרועים מהתנאים שמעניקה מסב לבנקים.

16. מסב לא תגבה עמלות שונות מהקופה המעבירה ומהקופה המקבלת, אלא ככל שקיימים הבדלים בעלויות הכרוכות במתן שירותים אלה, ורק לאחר שהציגה את העלויות בפני הממונה על הגבלים עסקיים וקיבלה את אישורו.

הצגת מידע ללקוח בדבר עמלות מסב

17. ככל שיגבו הבנקים מלקוחותיהם עמלה בגין שירותים בגינם משלמים הבנקים עמלה למסב, יציגו הבנקים לכל לקוח ולקוח מידע מלא בכתב.

18. לעניין זה הצגת "מידע מלא" - פירוט של העמלה שהבנק חויב בה על ידי מסב.

איסור על גביית דמי התחברות

19. מסב אינה רשאית לגבות כל תשלום, לרבות עלויות שנשאה בהן בעבר, מאדם שיבקש להתחבר לשירותי המערכת למתן לשירותי סליקת חיובים וזיכויים, שירותי מיתוג למאגרי מידע, שירותי העברת ממסרים ושירותי העברת עמיתים (להלן ביחד: "השירותים").

20. על אף האמור בסעיף 19 לעיל, מסב תהיה רשאית לגבות מאדם שיבקש להתחבר לשירותים או מי מהן, את העלויות התוספתיות הכרוכות במתן גישה לשירותים שהם מעוניין לקבל, ואשר ינבעו באופן ישיר מביצוע ההתאמות הנדרשות לשם מתן השירותים עבורו, וזאת לאחר הצגה מפורטת של חישוב העלויות בפני המבקש ובפני הממונה ובכפוף לקבלת אישורו של הממונה מראש ובכתב.

כללי

21. הבנקים ומסב יעמידו לרשות כל אדם כל מידע הנחוץ באופן סביר כדי לוודא כי התנאים המפורטים לעיל אכן מתקיימים בתחום פעילותו של מבקש המידע.

22. הדו"חות הכספיים של מסב ותעריפוני השירותים השונים שמספקת מסב יפורסמו באתר האינטרנט שלה.

23. כל ספק בדבר תחולתם של תנאים אלה, פרשנותם או בדבר דרך יישומם - יובא להכרעת הממונה.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

ד"ר אסף אילת
מ"מ הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, י' באדר ב' תשע"ו

20 במרץ 2016

נספח א'

אני החתום/ה מטה, , נושא/ת ת.ז. שמספרה , המשמש/ת כ..... , מצהיר/ה בזה ומתחייב/ת כדלקמן :

1. קראתי במלואם את תנאי הממונה על הגבלים עסקיים למתן פטור מאישור בית הדין להסדר שעניינו – מרכז סליקה בנקאי בע"מ (תיק פטור 10311).
2. אני מודעת/לכך כי קיום דווקני של כל התנאים הללו הוא הבסיס לקבלת פטור הממונה על הגבלים עסקיים להסדר זה.
3. ידוע לי כי הפרת התנאים הנזכרים מהווה עבירה פלילית על פי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988, שעונשה עד שלוש שנות מאסר.

_____	_____	_____
חתימה	שם מלא	תאריך

אישור

הנני מאשר/ת בזה כי ביום הופיע/ה בפני מר/גב' בעל/ת ת.ז. , ואחרי שהוזהרתי/ה כי עליו/ה להצהיר את האמת וכי יהיה/תהיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה/תעשה כן, חתם/ה על ההצהרה הנ"ל בפני.

עו"ד,

מ.ר.